

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies decimus et undecimus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1868

De S. Nuncio Confessore Om Comitatu Namurcensi Notitia de cultu et
reliquiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71246](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71246)

A. ANONYMO. *indicatum reperies, velut passim perperam assertas ex imaginibus sanctorum martyrum caput in manibus suis, ad significandum eorum mortis genus, portantium, quod hic de- nuo observatum volo.*
h Saussayus in Martyrologio Gallicano ad.

calcem Vitæ S. Tanchæ hæc habet: Reper- tum denique corpus, cruore roseo purpuratum, pater S. Tanchæ desolatus collegit, sepelivitque multis cum lachrymis in Lustræ vici parœciali œdícula.

DE S. NUNCIO CONFESSORE

IN COMITATU NAMURCENSIS

C B.

Notitia de cultu et reliquiis.

FORTE SEC. VII. Sanctus, qui Hasteriæ fuit sepultus,

Hasteriense Ordinis S. Benedicti cœnobium, quod, sec. IX aut X, ut apparet, fundatum, aliquamdiu Mettenses, teste apud Dacherium Valciodorensi Chronico, S. Glodesindis moniales tenuere, quodque, hisce inde amotis, ad presbyteros seculares ac post ad monachos translatum, eidem deinceps, cui Valciodorensis uno dumtaxat miliari inde distans monasterium, abbati paruit, in comitatu Namurcensi æquali fere intervallo Dionantum inter et Caroli-Montem, diœcesis Leodiensis oppida, ad dexteram Mosæ ripam est situm. In sacri illius asceterii, quod, priusquam sanctimonialibus traderetur, fuisse a clericis occupatum, supposititia, quam infra memorabo, asceterii ejusdem foundationis charta prodit, ecclesia aut certe Hasteriæ S. Nuncii sepulturam est nactus. Ita scilicet fert loci constans traditio ac porro in Sanctorum Belgii Indiculo Molanus, itemque in Sanctorum etiam Belgii Natalibus idem Molanus seu potius (illi enim, cum hic ab anno 1583 jam obiisset, anno demum 1595 prodire in lucem) e Molani Schedis (Miræum in Cod. Donat. piarum pag. 84 in fine videsis) Petrus Louwius non obscure prodit, utpote hodie ibidem e Pauli Thononi, Supprioris Hasteriæ, quod inter dictas Molani Schedas repererit, rescripto Sanctum Hasteriæ sic annuntians: In basilica Hasteriensi beatæ Genitricis Dei depositio sancti Nuncii confessoris. Fuit, ut fertur, filius cujusdam regis, sed vitæ æternæ desiderio porcos pavit et in Hasteria depositionem accepit.

indeque diu post Valciodorum translatus

2 Verum Sancti corpus, quod Hasteriæ sepultum, pluribus jam seculis, uti quisque ex infra dicendis facile colliget, ibidem fuerat servatum, inde demum post cladem, monasterio Hasteriensi a Calvinistis anno 1568 illatam, Valciodorum fuisse delatum, ibidemque anno, quo hæc scribebat, 1595 fuisse asservatum, Molanus aut, si maris, Petrus Louwius hodie in S. Nuncii elogio seu potius ulteriori, quam Sancti mox datæ annuntiationi subjungit, notitia dilucide nos docet. Miræus quidem in Fastis Belgicis et Burgundicis, qui, quamvis annum, quo prodierint, haud præferant, verosimillime tamen anno 1622, quo eorum dedicatio et approbatio signantur, editi fuere, hodie sic scribit: Corpus... S. Nuntii etiamnum Hasteriæ quiescit; ast, etsi sic is scriptor Molano hic utcumque adversari videatur, Molano

tamen seu Petro Louwio Gazetus in ecclesiastica Belgii Historia pag. 311 suffragatur, uti etiam in ecclesiæ Leodiensis Floribus, anno 1647 excusis, ad hunc diem Fisenus, et in comitatus Namurcensis, quæ anno 1754 prodit, Historia pag. 88 Joannes Baptista de Marne, quorum penultimus quidem tum, cum bellorum atrocitate hæreticorumque impietate dirutum pene fuisset Hasteriense cœnobium, ultimus vero anno 1568, quo, ut ait, pleræque, quæ Hasteriæ servabantur, sacræ reliquiæ a Calvinistis, irruptione in regionem facta, profanatæ ac exustæ fuerunt, S. Nuncii corpus Hasteria Valciodorum fuisse advectum, affirmat.

3 Adhæc, quæ Molanus in Sancti nostri notitia supra laudata memorat, ea omnia ac proin et quod de S. Nuncii corpore, post cladem, monasterio Hasteriensi a Calvinistis anno 1568 illatam, Valciodorum Hasteria translatio, scribit, e supra memorati, ut ipsemet titulo notitiæ eidem præfixo prodit, Thononi rescripto seu litteris hausit; cum hæc autem, uti e jam dictis pronum est colligere, ad Molanum, qui anno 1583 obiit, a Thonono fuerint conscriptæ, hincque indubie, utpote qui, quemadmodum inde consequitur, ipsomet cladis, monasterio Hasteriensi a Calvinistis anno 1568 illatæ, tempore exstiterit in vivis, verosimillime quam optime, quod de S. Nuncii corpore, Hasteria post hanc Valciodorum translato, ad Molanum scripsit, habuerit perspectum, consecrarium sit, ut hic, litteris illud in præfata notitia commendans, potior sibi, quam Miræus, fidem adjungat, ac porro adjungeret, etsi etiam hic scriptor, quod tamen non facit, diserte assereret, S. Nuncii corpus Hasteria nunquam Valciodorum fuisse avectum. At vero, cum Miræus anno 1622, quo verosimillime, ut dixi, laudatos Fastos vulgavit, Hasteriæ adhuc quiescisset S. Nuncii corpus, dumtaxat insinuet, erit fortassis, qui id, postquam anno 1568 Valciodorum Hasteria fuisset avectum, ad posterius hoc monasterium fuisse ante annum 1622 reductum, opinetur. Certe id, cum Molanus et Miræus, quorum prior anno 1595 Valciodori, posterior vero anno 1622 Hasteriæ S. Nuncii corpus asservatum fuisse, prodit, legissem, suspicatus ego, quo utrumque hunc scriptorem in concordiam adducerem, initio sum; verum, visis iis, quæ Castellanus, Marneus et Rayssius tradunt, suspicionem

ibidem hodieque servatur,

A *suspicionem illam deposui ac Miræum a veritate devium existimavi. Cum enim Rayssius in Belgico, quod anno 1628 vulgavit, Hierogazophylacio pag. 225 et 542, Castellanus in Martyrologio suo Universali, anno 1709 excuso, ac denique Marneus in Comitatus Namurcensis, quæ anno 1754 prodit, Historia pag. 88, Walciodori asservari seu quiescere S. Nuncii corpus, affirmet, id ibidem, anno etiam 1622 fuisse servatum ac porro hodieque servari nec umquam inde Hasteriam fuisse reductum, apparet indubitatum.*

duobus illis ac aliis diœcesis Namurcensis

4 *Verum, etsi sic habeat, Sanctus equidem tam in posteriori hoc monasterio, quam Walciodori colitur. Ac in quidem Molanus, Hasteriæ summo, Walciodori vero duodecim Lectionum Officio quotannis sexto Nonarum (in Indiculo Sanctorum Belgii, anno 1583 excuso, rectius habet sexto Iduum) Octobris fieri, in supra memorata Sancti nostri notitia affirmat, mox etiam addens: Quo die quidquam operis fecisse in Hasteriensi banno piaculum esse solet, sua magnitudine inauditum. At nunc refrixit illa charitas, licet adhuc multum ab incolis et vicinis celebretur, sicut et nominis ipsius frequens in Baptismate impositio testatur; cum autem hæc omnia, uti et supra dictis nemo non colligit, Molanus et Thononi rescripto seu litteris didicerit, hicque certe, quo cultu Sanctus Hasteriæ et Walciodori gauderet, probe exploratum habuerit, enimvero, quin Sanctus ita, ut Molanus ait, Hesturiæ et Walciodori vere colatur cultusve olim saltem fuerit, dubitandum non est. Nec tantum in duobus illis diœcesis Namurcensis monasteriis, verum etiam aliis hujus locis cultu ecclesiastico Sanctus gaudet. Namurci colitur pia memoria beati Nuntii confessoris, ait ad hunc diem in Martyrologio suo Gallicano Saussayus, eique assentitur Miræus, utpote, Namurci ab ecclesiæ cathedralis canonicis hodie Sanctum coli, in Fastis Belgicis et Burgundicis affirmans.*

locis hodie colitur;

5 *Ad hæc in Sanctorum diœcesis Namurcensis, quod mihi ad manum est, Proprio ecclesiasticum de communi confessoris non pontificis Officium in S. Nuncii honorem recitandum hodie præscribitur, hincque Nuncium Namurci vere in cathedrali ecclesia, imo et in tota diœcesi Namurcensi, ac nominatim etiam in Gemblacensi hujus cœnobio, ubi pars cranii illius, prout Rayssius in Hierogazophylacio Belgico pag. 225 docet, religiose asservatur, cœlitum honoribus affici, in animum induco; anne autem extra diœcesim istam in Duacena collegiata S. Petri ecclesia, ubi, eodem Rayssio pag. 409 teste, in lipsanoteca argentea pars capitis S. Nuncii una cum aliis aliquot sacris reliquiis servatur, pariter id fiat, edicendo non sum. Neque vero id ad institutum nostrum necessario requiritur; Sanctum enim in diœcesi Namurcensi coli, omnino e jam dictis, quod nobis hic sufficit, est certum. Ast, etsi sic habeat, ac eum diutissime Hasteriæ cultum fuisse proxime recitata Molani verba reddant etiam indubitatum, diu tamen Sanctus extra comitatum Namurcensem tam parum fuit notus, ut nec nomen ejus in ullis Usuardinis Molano antiquioribus Auctariis, nedum in Mrll. classicis, reperitur.*

6 *Novit id haud dubie Molanus, cumque nihilominus, Nuncium Hasteriæ ac ali-*

bi in diœcesi Namurcensi coli didicisset, hinc in posterioribus, quæ anno 1573 et anno 1583 prodire in lucem, Martyrologii sui Usuardini editionibus Sanctum hodie signavit his verbis: In Hasteria sancti Nuncii confessoris; Molanum autem, qui, quemadmodum supra vidimus, in Sanctorum etiam Belgii Natalibus S. Nuncium hodie celebrat, secuti deinde sunt Miræus in Fastis Belgicis et Burgundicis, Ferrarius in Generali Sanctorum, qui in Martyrologio Romano non sunt, Catalogo, Saussayus in Martyrologio Gallicano ac in Martyrologio suo Universali Castellanus; verum hi omnes fere paucissimis dumtaxat verbis Sanctum commemorant. Nec est, cur id mirum cuiquam appareat. Etenim, quæ de S. Nuncii vita et miraculis, atque id genus alia, addendo forent, ea, ut Molanus verbis suis, num. 4 huc transcriptis, et Thononi Rescripto mox subjungit, vetustate temporum et bellorum injuriis interiisse putantur, cum Hasteriæ essent sanctimoniales, pluraque periisse, est verisimile, ipsis Mettim migrantibus et sua monumenta secum asportantibus. Cum autem sic habeat, verosimillime via quidquam sat exploratum, quo Sanctum celebrarent, laudati martyrologi repererint. Fisenus quidem, qui Sanctum pariter in ecclesiæ Leodiensis Floribus hodie recenset, qualicumque id elogio, paulo etiam pluribus verbis concepto, facit; verum, quæ his refert, vel e Sancti, quam e Molano partim jam dedi, notitia sunt deprompta vel certe apparent hujusmodi, ut fidem indubitatum minime mereantur.

AUCTORE C. B. sacrisque aliis quot Fastis recentioribus inscriptus, a Fisenus

7 *Illud totum, additis deinde, quibus palam fiat, quam sint nonnulla, quæ complectitur, incerta ac dubia, huc transcribo. Sic habet: Illustri gente natus (S. Nuncius scilicet) clero adscribi voluit, qui Hasteriam olim inhabitabat. Insignem ibi sanctitate vitam ducens, subuleum egisse fertur, ut eo sublimiorem inter Superos gloriæ attingeret apicem, quo se inter homines abjecisset ad viliora. Quæ de vita et miraculis, atque id genus alia, addenda forent, ea vetustate temporum et bellorum injuriis interiisse putantur, cum Hasteriam tenerent virgines, quæ clero successerant; pluraque periisse verisimile est, iisdem Metas migrantibus et familiæ commentarios secum asportantibus; quando scilicet Hasteria Walciodoro juncta a monachis incoli cœpit. Quo tempore transierit ad æternam felicitatem Nuncius, nobis minime compertum est; hoc tamen certum, quod ante annum sexcentimum quinquagesimum sextum, quo scilicet, dimisso clero, Hasteria virginibus concessa est. Diem natalem tanta religione coluerunt majores, ut profano opere violasse censerent piaculum, ipsa magnitudine prope inauditum. Sacrum ejus corpus tot sæculorum lapsu Hasteriæ servatum est, donec, bellorum atrocitate impietateque hæreticorum diruto ferme cœnobio, Walciodorum avectum est.*

etiam ornatur elogio huc transcripto,

8 *Sancto nostro, quem Molanus verbis, num. 1 huc transcriptis, filium regis facit, generatim dumtaxat generis nobilitatem Fisenus et hic et in Hist. Leodiensi pag. 108, ubi etiam de eo loquitur, attribuit; verum nec sic potioem, quam Molanus, fidem meretur. Molanus quidem; infida dumtaxat, quod ait, vulgi fama niti, additis vocabulis ut fertur, declarat; ast nihil omnino, quod fama populari traditione præstet, pro se habet Fisenus. Nul-*

in quo ante annum 656 obiisse asseritur;

AUCTORE
C. B.

lum enim antiquum probæ notæ seu scriptorem seu monumentum, in quo vel generis, quam Sancto generatim attribuit, nobilitas sit fundata, allegat, aut allegare etiam potuit. Quare est æque, an Sanctus genere nobilis, quam an filius regis exstiterit, incertum ac dubium. Nec certum etiam est, ante annum 656 S. Nuncium excessisse e vivis. Contrarium quidem Fisenus in elogio jam dato indubitanter pronuntiat. Verum id dumtaxat facit, quod, anno illo in monasterio Hasteriensi sanctimoniales clericis, qui id ante occupassent, fuisse substitutas hosque inter, priusquam id fieret, vitam egisse ac porro terminasse Sanctum nostrum, existimarit. Ac primum quidem seu anno 656 aut adhuc citius sanctimoniales clericis in monasterio Hasteriensi fuisse substitutas, foret dicendum, si genuina esset, quæ apud Miræum in *Diplomatum Collect. et apud Grammaium in comitatus Namurcensis Antiquitatibus* exstat, sacri illius asceterii fundationis charta, anno 656 signata.

etsi autem id
minime sit
certum,

9 Verum hanc, quæ, quo data notatur, anno 656 aut adhuc citius in Hasteriensi cœnobio sanctimoniales, amotis, qui id ante occupassent, clericis, fuisse jam statutas, luculentissime prodit, supposititiam esse ac proin rei huic adstruendæ ineptam, Marneus supra laudatus in historico-criticis, quas ad Historiæ suæ Namurcensis calcem adiecit, *Dissertationibus* pag. 101 et tribus seqq. evidentissime probat; cum autem sic habeat, nec ullum documentum aliud, quod, clericis sanctimoniales in monasterio Hasteriensi anno 656 aut adhuc citius fuisse substitutas, suadere sit natum, inveniatur, enimvero, ane id fuerit re ipsa factum, dubium esse necesse est. Adhæc, etsi secus foret, adhuc tamen, an Sanctus inter clericos illos vitam unquam egerit, esset omnino, nullo pariter, quo id doceamur, exstante documento antiquo, incertum. Jam vero, cum res ita habeat ac Fisenus ex eo tantum, quod et anno 656 in monasterio Hasteriensi sanctimoniales clericis fuisse substitutas et hosce inter, priusquam id fieret, vitam egisse ac terminasse S. Nuncium, existimarit, fuisse hunc ante eundem annum 656 e vivis sublatum, affirmet, consecrarium e jam dictis sit, ut sane, id jam tum accidisse, certum

C
Sanctusque
forsan etiam
usque ad sec.
x vitam pro-
traxerit,

10 Et vero, an Sanctus, quem præterea præ animi demissione subulci obuisse officium, Molanus et post eum Fisenus absque ullo etiam vade antiquo scribunt, usque ad seculi VII finem vitam haud protraxerit, non immerito, cum nihil omnino, quo mortis ejus epocha

vel utcumque determinetur, occurrat, revocari potest in dubium; imo vero illum, qui, Nuncium etiam ante sec. x haud floruisse, assereret, a veritate certo devium pronuntiare non ausim. Gallix *Christ. auctæ Scriptores* tom. 3, col. 570 compendio, quæ *Chronicon Walciodorensis* apud *Dacherium* tom. 7 *Spicil.* pag. 530 et seq. refert, exhibent hunc in modum; Ceterum temporibus Forannani (hic, de quo ad xxx Aprilis diem in *Opere nostro* jam egimus, seculo x ex Hibernia, sede Armachana, quam ibidem occupabat, relicta, in Belgium cum duodecim sociis appulsus, monasterio Walciodorensi abbas fuit præfectus) an 968 vel 969 uniter Valdiodoro, sub potestate tamen Mettensis ecclesiæ, Hasteria, Cella vicina, ab Othone imperatore precibus Eilberti comitis ac Theoderici Mettensis episcopi ejus consanguinei, ad quem pertinebat, sique factum est, Benedicto VII probante, ut sanctimonialibus, quæ ibi hactenus cum decana sub jugo et obedientia S. Glodesindis abbatissæ ex dono Adalberonis, episcopi Mettensis perseverabant, ad S. Glodesindis monasterium regressis, Forannanus quatuor ibidem constituerit sacerdotes, secularis nimirum, qui divina Officia illic sub moderamine Valciodorensis abbatis celebrarent.

11 Quid si ergo S. Nuncius S. Forannanum, monasterio Walciodorensi jam præpositum, in Belgium ex Hibernia fuerit secutus, unusque e quatuor, quos hic Hasteriæ, Walciodoro jam unitæ, monachis in locum illum dumtaxat post, uti iterum apud *Dacherium* tom. 7 *Spicil.* pag. 546 *Chronicon Walciodorensis* testatur, a Theodorico Walciodorensi abbate sub sec. XI initium inductis, constituit, sacerdotibus secularibus exstiterit? Hoc, quod Rayssio, cum S. Nuncium in *Hierogazophylacio Belgico* pag. 409 appellet Presbyterum Hibernum, fortassis haud displicuit, nonnemini forsitan etiam videbitur haud omni prorsus veri specie destitutum; verum, etsi ita sit reque etiam ipsa forsitan Sanctus seculo demum x, uti inde consequeretur, exstiterit in vivis, supra tamen, quod id equidem sic habere, nullo queat probari documento antiquo, seculo VII, adhibita, quæ dubitantium esse solet, vocula forte, obuisse Sanctum, in margine indicavi, ita præterea faciendum ratus, tum quod a nemine ejus obitum ad aliud seculum reperiri referri, tum quod Sancti, quorum ætas omnino est incerta, haud inepte putentur fortassis spectare ad seculum, quod a Sanctotorum, qui tum virtutum suarum splendore Belgium illustrarunt, multitudine Sanctum Belgii seculum solet appellari.

ejus tamen
obitum ad sec.
VII dubitanter
retuli.